

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

БІОЕТИЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОСТІ В КОНТЕКСТІ НООСФЕРНОЇ ОСВІТИ

Дегтяренко Т. В., Коджебаш В. Ф.

Університет Ушинського, Україна

Очевидною тенденцією на самому етапі є реалізація міждисциплінарного і навіть міжнаукового ускладнення формозмістовної організованості сучасної педагогіки, яка має передусім соціогуманітарну спрямованість. Виховання та освіта онтологічно є єдиним процесом ініціювання еволюції свідомості та мислення, тому надважливе значення має не лише поєднання теорії і різних форм людського практикування, а й взаємодоповнення в пізнавальній творчості професійного методологування як вчення і як практики в лоні проблемної мислєдїяльності, у тому числі й найскладнішій – соціоантропологічній [4].

На еволюційному шляху свого існування людство розвивалосі у складі біосфери як її частина: воно було пов'язане з біосферою її контрольними механізмами. Біосфера розвивалась як самоорганізована багатоконпонентна система, а для того, щоб існувати у вигляді стійкої системи, всі її компоненти повинні знаходитись у межах злагодженої взаємодії. Контролюючі механізми біосфери забезпечують підтримку чисельності будь-якого виду в межах, що не загрожують усім іншим видам, проте з середини минулого століття людина почала активно втручатись у контролюючі механізми біосфери та створила свої ефективні механізми витіснення, витравлювання і, навіть, прямого знищення цілого ряду представників фауни і флори.

Із середини ХХ століття на планеті Земля почав здійснюватися, на думку В. І. Вернадського, перехід від біосфери до ноосфери, завдяки діяльності світової спільноти *Homo sapiens* у глобальних масштабах [1]. Сьогодні людство тільки намагається сформувати в ноосфері власні контролюючі механізми, оскільки за їх відсутності будь-яка система не може зберігати свою стабільність і може піддатися саморуйнуванню [3]. Формування ноосфери зазнає значних труднощів, оскільки моральні цінності її носіїв, які створюють контролюючі механізми, і співвіднесення з ними всіх форм психічної діяльності Людини як головного управителя і розпорядника в новій системі не завжди їй відповідають [2].

Під час формування Ноосфери загальною специфікою кризових процесів є те, що всі вони є наслідком порушення людством універсальних механізмів біосфери і відсутності власних механізмів самоконтролю. Особливістю і відмінною характеристикою складових Першої ноосферної кризи, що спостерігається, є принципова неможливість її подолання в межах доноосферного періоду.

Сьогодні криза мислєдїяльності, що задана історично і відтворена через систему освіти, визначає клубок небезпечних криз цивілізації, з поміж яких найважливішими є такі:

- **розрив контролюючих механізмів біосфери**, що відповідають за підтримання рівноваги мутаційного тиску на генофонд і чисельність людства;

- **бурхливий розвиток антибіологічних за своєю суттю форм людської діяльності**: промисловість, сільське господарство, хижацьке природокористування – за якими Біосфера зводиться до рівня підсобного господарства, перебудовується і навіть знищується відповідно та виключно потребам людини;

- **нездійсненність постулату узагальненого гуманізму** (основного принципу сучасної цивілізації), а саме: життя для всіх людей у гідних людини умовах, відповідних таким у розвинених країнах. За формою – це необхідна умова щасливого життя, а по суті – це якийсь несвідомий глобальний самообман;

- **соціальні механізми внутрішнього самознищення**. Бездоганна ідея – захистити людину від бездушної, обюрокращеної і заформалізованої державної машини, від тиранії, придушення всього того, що не вкладається в панівну концепцію – призвела до появи Декларації прав людини, але виявилось, що це – палиця з двома кінцями, оскільки в цій декларації як абсолютне торжество світлої ідеї прав особистості заклали щось протилежне – твердження того, що інтереси особистості вище за інтереси суспільства;

- **поява і початок реалізації** якісно нових можливостей **підгонки реального світу під світ нереальний**. Поведінка будь-якої людини – це реалізація компромісу між її внутрішнім нереальним світом і реаліями. Якщо раніше зрушення рівноваги в бік нереального світу було надбанням тільки представників мистецтва, то тепер воно стало масовим та швидко прискорюється.

- **підготовка і поява нових форм розуму** – суто ноосферна проблема. На багатьох прикладах (мозок Гордона тощо) можна тверджувати, що на всіх ієрархічних рівнях тихо і спокійно, але в якомусь фатальному темпі здійснюється підготовка створення нових типів розуму на біологічній основі. Враховуючи також розробки імплантів на основі кремнієвої та титанової біосумісності (поки тільки для лікувальних цілей), сучасних напівпровідників і всієї заснованої на них технікою, яка добре вписується в усе живе, ми бачимо початок непередбачуваних наслідків зумовлених появою нових форм розуму на планеті.

Біоетичні та соціо-культурні принципи ноосферної освіти мають стати тими першими контролюючими механізмами, які покликані забезпечити сприятливі вектори розвитку людства в перехідний період до ноосфери, і вже зараз це дає можливість сформувати окремі стратегічні, життєво необхідні для ноосфери напрями гармонійного розвитку майбутніх поколінь.

Реалізація, передусім, педагогами, а також діями науки і культури концепції ноосферної освіти дозволить гармонізувати ціннісні, духовні та практичні відносини людей між собою і з довколишнім світом. Лише глибокі зміни в організації педагогічної освіти щодо формування ноосферного мислення, оволодіння відповідною методологією та інструментами пізнання Світу дозволить людству органічно досягти нового етапу духовної еволюції нашої планети – Ноосфери.

Література

1. Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера / В. И. Вернадский – М. : Айрис-пресс, 2012. – 576 с.
2. Дегтяренко Т. В. Антропогенетика для психологов: [учебник для студентов психолого-педагогического профиля] / Т. В. Дегтяренко, В. Ф. Коджебаш. – Одесса : Бондаренко М. А., 2016. – 268 с.
3. Маслова Н. В. Увертюра ноосферного образования / Н. В. Маслова // Ноосферное образование в Украине : сб. науч. ст. – Харьков, 2007. – С. 13–18.
4. Фурман А. В. Идея і зміст професійного методологування : [монографія] / А. В. Фурман. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 378 с.

МЕДІАІНФОРМАЦІЙНО ГРАМОТНИЙ УЧИТЕЛЬ ЯК УМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ «НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»

Денисенко О. М.

Миколаївський муніципальний колегіум, Україна

Медіаграмотність визнано однією з ключових навичок ХХІ століття великою кількістю організацій: від ООН до професійних освітніх інституцій. Саме потенціал медіаосвіти здатний докорінно змінити взаємини між вчителем та учнем, даючи змогу для діалогу і спільних роздумів. Зараз, коли в Україні розробляються нові стандарти та розпочнеться освітня реформа, важливо, щоб медіаграмотність стала наскрізною навичкою. У Стандарті Нової української школи передбачено, що формування медіаграмотності має відбуватись у двох основних напрямках. Перший, медіаосвіта як складова інформаційно-цифрової компетентності, спрямований на здатність шукати, оцінювати, використовувати і створювати інформацію для досягнення особистих, суспільних, професійних та освітніх цілей; розуміти функції медіа та інших постачальників інформації (наприклад, бібліотек, в яких медіаресурсом є книги), оцінювати надійність даних. Медійна грамотність як елемент інформаційної грамотності, передбачає насамперед аналітичний підхід до медіасередовищ – здатність сприймати медіасередовище критично і уміння виражати себе через медіа. Другий – це інтеграція елементів інформаційної та медійної грамотності в зміст усіх освітніх галузей. Наприклад, природнича освіта:

Уміння: створювати інформаційні продукти (блог) природничого спрямування, шукати, обробляти і зберігати інформацію природничого характеру, критично оцінюючи її.

Ставлення: дотримання авторського права, етичних принципів поведінки з інформацією.

Навчальні ресурси: комп'ютерні експерименти на основі інформаційних моделей.

Технологічна освіта

Уміння: безпечно використовувати соціальні мережі для обговорення ідей; критично застосовувати інформаційно-комунікаційні технології для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією, етично працювати з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо)

Ставлення: повага до авторського права та інтелектуальної власності, толерантність

Навчальні ресурси: робота з цифровими пристроями.

Прописані в державних документах стратегії вимагають головного – медіаінформаційно грамотного педагога.

Сьогоднішня епоха нагадує добу Просвітництва, але сьогодні мова йде про медіапросвітництво, як необхідну умову виживання. Якщо в добу Просвітництва мова йшла про панування розуму, то сьогодні мова йде про панування критичного мислення.

Якщо в ХVІІІ столітті культовою стала фраза Іммануїла Канта про моральний закон в мені, то сьогодні мова йде про внутрішні фільтри, які залежать від моралі і духовності кожної людини. А гасло Просвітництва: «свобода, рівність і братерство» нагадують нам про наявні сьогодні проблеми: цифрову нерівність; постійне маніпулювання нашою свідомістю; про зовнішню і внутрішню інформаційну агресію.